

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

КНЯЗЬ О.В.

РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ
ЦІННОСТЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ І
ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Львів 2026

Видавець ФОП Марченко Т.В.

УДК 338.24:330.34:338 .124.4

K53

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Львівська політехніка»
Протокол № 33 від 31.04 2026 року

Рецензенти:

Павленко О.П., д.е.н., професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І.І. Мечнікова

Мащенко М.А. д.е.н., професор, завідувач кафедри підприємництва, торгівлі і логістики Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Кучер А.В. д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту організацій Національного університету «Львівська політехніка»

Двуліт З.П. д.е.н., професор, професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка»

K53 **Розвиток механізмів імплементації цінностей сталого розвитку підприємствами в умовах війни і поствоєнного відновлення.** Монографія /Князь О.В.– Львів: Видавець Марченко Т. В., 2026. – 334 с.

ISBN 978-617-8682-43-9

Монографію присвячено дослідженню теоретичних, аналітичних і прикладних засад формування механізмів імплементації цінностей сталого розвитку підприємствами в умовах війни та поствоєнного відновлення економіки. Обґрунтовано, що воєнні дії суттєво змінюють середовище функціонування бізнесу, спричиняючи макроекономічні дисбаланси, інфраструктурні втрати, трансформацію ринку праці та зростання ризиків господарської діяльності. Показано, що за таких умов імплементація цінностей сталого розвитку переходить у площину практичних управлінських рішень, фінансових інструментів і операційних практик підприємств. Розкрито еволюцію концепції сталого розвитку та її ціннісних орієнтирів у світовій і українській економічній думці. Проведено аналітичну оцінку сучасного стану імплементації цінностей сталого розвитку у діяльність українських підприємств та визначено ключові чинники трансформації управлінських рішень у воєнний період. Обґрунтовано концептуальні положення побудови адаптивних механізмів управління підприємствами і сформовано підходи до розроблення стратегій їх сталого відновлення у період поствоєнної реконструкції. Результати дослідження можуть бути використані під час формування стратегій економічного відновлення та підвищення стійкості підприємницьких систем.

ISBN 978-617-8682-43-9

УДК 338.24:330.34:338 .124.4

© Князь О.В., 2026

© Видавець ФОП Марченко Т.В., 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЦІННОСТЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	9
1.1. Еволюція концепції сталого розвитку та її ціннісних орієнтирів у світовій і українській економіці	9
1.2. Теоретичні основи систем прийняття рішень підприємствами у контексті сталого розвитку	29
1.3. Методологічні підходи до формування підприємствами механізмів імплементації цінностей сталого розвитку	38
1.4. Інституційно-правові передумови імплементації підприємствами принципів сталості в умовах сучасних глобальних викликів	47
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ	62
2.1. Економічні та соціальні наслідки війни для функціонування бізнес-середовища	62
2.2. Зміна пріоритетів і стратегій прийняття рішень на підприємствах під впливом воєнних ризиків	70
2.3. Адаптація підприємств до рішень міжнародних організацій та державної політики у підтримці сталого розвитку під час війни	83
2.4. Оцінка стійкості підприємств до воєнних та поствоєнних криз	103
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЦІННОСТЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	119
3.1. Діагностика рівня імплементації цінностей сталого розвитку у практику діяльності українських підприємств	119
3.2. Порівняльний аналіз міжнародного досвіду імплементації підприємствами сталих цінностей у кризових умовах	135

3.3. Ідентифікація бар'єрів і факторів активації впровадження підприємствами сталих підходів у системи прийняття рішень	146
3.4. Статистичне та економетричне моделювання впливу воєнних факторів на ефективність механізмів імплементації цінностей сталого розвитку	159
РОЗДІЛ 4. РОЗРОБЛЕННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЦІННОСТЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	175
4.1. Концептуальні положення побудови підприємствами адаптивних механізмів у період війни	175
4.2. Інноваційні інструменти та цифрові технології підтримки сталих рішень	185
4.3. Критерії та показники оцінювання результативності запропонованих механізмів	191
4.4. Модель інтегрованого управління сталим розвитком підприємств	201
РОЗДІЛ 5. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МЕХАНІЗМІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЦІННОСТЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ПЕРІОД ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	221
5.1. Стратегії відновлення підприємств із урахуванням цінностей сталого розвитку	221
5.2. Формування партнерств між державою, підприємствами і громадами для відбудови економіки	239
5.3. Інвестиційні та фінансові інструменти сталого відновлення підприємств	257
5.4. Прогнозування довгострокових ефектів впровадження розроблених механізмів імплементації цінностей сталого розвитку	266
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	295
ДОДАТКИ	332

ВСТУП

Монографія присвячена дослідженню розвитку механізмів імплементації цінностей сталого розвитку підприємствами в умовах воєнної турбулентності та поствоєнного економічного відновлення. Сучасний етап розвитку української економіки формується під впливом масштабних структурних змін, спричинених воєнними діями, руйнуванням інфраструктури, трансформацією ринку праці, переорієнтацією інвестиційних потоків і зростанням ролі міжнародної підтримки. За цих умов підприємства функціонують у середовищі підвищеної невизначеності, де одночасно проявляються макроекономічні шоки, логістичні порушення, дефіцит ресурсів та кадрові дисбаланси. Війна змінює саму логіку економічного розвитку, переводячи управлінські рішення підприємств у режим постійної адаптації до ризиків і формуючи потребу у таких механізмах управління, які здатні поєднати відновлення економічної активності з довгостроковими принципами сталого розвитку.

Концепція сталого розвитку впродовж останніх десятиліть сформувалася як системна відповідь на суперечності між економічним зростанням, соціальним прогресом і збереженням природних ресурсів. Її еволюція пов'язана з розвитком ресурсної економіки, екологічної теорії, системного аналізу та інституційних підходів до управління економічними процесами, що поступово сформували уявлення про необхідність узгодження економічної діяльності з екологічними та соціальними обмеженнями. У сучасних умовах ця концепція набуває нового змісту, оскільки питання сталості переходить із площини довгострокових стратегічних орієнтирів у площину практичних інструментів управління підприємствами, які мають забезпечувати стійкість виробництва, соціальну відповідальність і ресурсну ефективність навіть за наявності масштабних зовнішніх шоків. Теоретико-методологічні засади цього процесу, що включають еволюцію ціннісних орієнтирів сталого розвитку та їх економічну інтерпретацію, розкрито у першому розділі монографії.

Воєнна агресія проти України радикально трансформувала середовище функціонування підприємств, що проявилось у різкому скороченні економічної активності, зростанні безробіття, руйнуванні виробничих потужностей і зміні інвестиційної поведінки бізнесу. У 2022 році падіння реального ВВП України досягло 28,8 %, що стало одним із найглибших економічних спадів у новітній історії країни. Паралельно відбулося різке скорочення інвестицій, підвищення інфляційного тиску, порушення логістичних зв'язків та значні втрати людського капіталу через міграційні процеси. У таких умовах підприємства вимушені адаптувати власні управлінські системи до середовища підвищених ризиків, де ключовими стають питання фінансової стійкості, безперервності операційної діяльності та збереження кадрового потенціалу. Економічні й соціальні наслідки війни, що визначають нову конфігурацію бізнес-середовища, розглянуто у другому розділі монографії .

Паралельно відбувається поступова інтеграція принципів сталого розвитку у практику корпоративного управління підприємств. Цей процес пов'язаний із поширенням ESG-підходів, формуванням систем нефінансової звітності, посиленням вимог до прозорості бізнесу та зростанням ролі сталого фінансування. Для українських підприємств додатковим стимулом до впровадження таких практик стає поглиблення економічної інтеграції з Європейським Союзом, що передбачає адаптацію до європейських стандартів корпоративної відповідальності та екологічної політики. У сучасних умовах сталість поступово перетворюється на один із критеріїв доступу до інвестиційних ресурсів, партнерських мереж і міжнародних ринків. Аналітична оцінка сучасного стану імплементації цінностей сталого розвитку в діяльність українських підприємств представлена у третьому розділі монографії .

Виклики воєнної економіки актуалізують необхідність формування адаптивних механізмів управління, здатних забезпечити одночасне досягнення фінансової стабільності, операційної безперервності, кадрової відновлюваності та ресурсної ефективності. Такі механізми мають модульну структуру і спираються на систему

кількісних індикаторів, що дозволяють своєчасно ідентифікувати критичні зміни у фінансових, виробничих і соціальних параметрах функціонування підприємства. Їх розроблення передбачає інтеграцію інструментів фінансового планування, управління ризиками, енергетичної ефективності, розвитку людського капіталу та цифрових технологій моніторингу бізнес-процесів. Концептуальні підходи до побудови таких механізмів у період війни розкрито у четвертому розділі монографії.

Перспектива поствоєнного відновлення економіки України відкриває нові можливості для впровадження моделей розвитку, що поєднують економічне зростання з принципами сталості. Відбудова інфраструктури, модернізація виробничих потужностей, розвиток людського капіталу та цифровізація економіки формують основу для переходу до нової траєкторії розвитку підприємств. У цих умовах імплементація цінностей сталого розвитку виступає як інструмент підвищення конкурентоспроможності бізнесу, зниження ресурсної залежності та зміцнення довгострокової економічної стійкості. Практичні засади застосування підприємствами відповідних механізмів у період поствоєнного відновлення розглянуто у п'ятому розділі монографії.

Наукова актуальність монографії зумовлена потребою у формуванні комплексної теоретико-прикладної моделі управління підприємствами, яка враховує специфіку функціонування економіки у період війни та відновлення. Метою дослідження є обґрунтування та розвиток механізмів імплементації цінностей сталого розвитку підприємствами, спрямованих на забезпечення їх фінансової стійкості, операційної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної збалансованості в умовах воєнної та поствоєнної трансформації економіки.

Отримані результати формують методологічну основу для подальшого вдосконалення систем управління підприємствами, орієнтованих на досягнення довгострокової економічної стійкості та відновлюваності у складному середовищі сучасних глобальних і національних викликів. Практичне значення роботи полягає у

можливості використання запропонованих підходів у процесі стратегічного планування діяльності підприємств, розроблення програм відновлення бізнесу, формування систем сталого фінансування та підвищення ефективності управління ресурсами у період післявоєнної модернізації економіки України.

Наукове видання

Князь Олег Володимирович

**РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЦІННОСТЕЙ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ І
ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ**

Монографія

Підп. до друку 09.04.2026 р.

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman . Умовн. друк. арк. 19,41.

Тираж 300 прим.

Видавець Марченко Т. В.

м. Львів-53, 79053, Україна, тел.: +38 (050) 370-19-57

e-mail: magnol06@ukr.net

<https://magnolia.lviv.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України.

Надруковано у друкарні Видавця ФОП Марченко Т. В.